

MÜBAREK BERAT GECESİ İBADETİN VE BAĞIŞLANMANIN GECESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ

الرَّجِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ حَمْدًا كَثِیْرًا طِیْبًا مُّبَارَكًا

فِیْهِ كَمَا یَنْبَغِیْ لِجَلَالِ وَجْهِهِ وَلِعَظِیْمِ سُلْطٰنِهِ.

وَالصَّلٰةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْاَوَّلِیْنَ وَالْاٰخِرِیْنَ

وَشَفِیْعِ الْمُذْنِبِیْنَ سَنَدِنَا وَ مَدَدِنَا مُحَمَّدِ الْمُصْطَفٰی

وَ عَلٰی اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ وَ مَنْ تَبِعَهُ بِاِحْسَانٍ اٰجْمَعِیْنَ

:الطَّیِّبِیْنَ الطَّاهِرِیْنَ. اما بعد

*Eûzubillahimineşşeytânirracîm. Bis-
millâhirrahmânirrahîm.*

*el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemîn hamden
kesîran tayyiben mübâreken fîh kemâ yen-
beğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih.
Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne
ve'l-âhirîn ve şefî'i'l-müznibîn senedinâ ve
mededinâ Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ
âlihi ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin
ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn.*

Emma ba'd:

a. Şaban'ın Yarısı Gecesi

Çok sevgili ve değerli kardeşlerim!

Çok mübarek bir ayın ortasında, çok mübarek bir gecede bulunuyoruz. Bu gece hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de işaretler vardır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinde de bu gece ile ilgili bilgiler vardır. Bu gece hadîs-i şerîflerde, *leyletü'n-nısfı min şa'bân*. “Şaban'ın yarısı gecesi.” diye tabir olunur, *leyletü'l-berâah* diye bir ismi vardır. Sad ve kef şeddeli, *leyletü's-sakk* diye bir ismi vardır. *Leyle-i mübâreke* diye ismi vardır.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ümmeti hakkında istediği şefaatin verildiği gecedir. “Ümmetimi afv u mağfiret eyle yâ Rabbi!” diye talep ettiği zaman; Şaban'ın 13'ünde üçte biri, Şaban'ın 14'ünde diğer üçte biri, yani böylece üçte ikisi, bu gecede diğer üçte biri, yani tamamı afv u mağfiret oldu.” diye Peygamber Efendimiz'e müjde verildiği rivayet ediliyor.

Bu gece ayrıca, çok mühim işlerin tespit ve kararlaştırma gecesi olduğu için de bizler için çok önemli. Çünkü Peygamber *sallallahu*

aleyhi ve sellem Efendimiz böyle mühim günlerde ve gecelerde Cenâb-ı Hakk'ın istediği bir hal üzere, sevdiği bir sıfat üzere olmayı kendisi tatbik ederdi, Ümmet-i Muhammed'e de tavsiye ederdi.

Mesela Peygamber Efendimiz'in pazartesi, perşembe günleri oruç tuttuğunu biliyoruz, tavsiye ettiğini de biliyoruz. Ramazan'ın dışında haftanın pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak. Bunu açıklarken de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* [Efendimiz] buyuruyor ki;

“Pazartesi ve perşembe günleri kulların amelleri Cenâb-ı Hakk'ın dergâhına sunulur, arz olunur, ref olunur. Ben de amellerin Cenâb-ı Hakk'a arz olunduğu esnada Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği bir hal olan oruç haliyle olmayı istiyorum, onun için oruç tutuyorum.”

Demek ki böyle mühim karar günlerinde ve gecelerinde Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun bir hal üzere olmak, abdestli olmak, ibadet etmek, Allah'ın sevdiği güzel işleri yapmak uygun oluyor.

Bu gece, önümüzdeki bir dahaki berat gecesine kadar kulların başına gelecek olan

kaderin mühim olaylarının tespit edilip, îfâsı için ilgili meleklerle tevdi edildiği gecedir. Yani kim ölecek, kim daha yaşayacak, kim hacca gidecek, buna benzer kişinin hayatında çok önem arz eden mühim olayların tespit ve tayin edildiği bir gecedir. O bakımdan da bu geceyi ibadetle geçirmemiz, geçirmeye çalışmamız çok uygundur.

Bu gecede kulların saîd mi, şakî mi olacağı da tayin edilir. Saîdler, yani Allah'ın sevdiği, bahtiyar, saadet ehli olan kullar süedâ divanına yani mübarek, muhterem, iyi kullar defterine kaydolunurlar. Allah'ın sevmediği, âsi, mücrim, şakî yani günahkâr kullar da eşkiyâ defterine, şakîler defterine, divanına kaydolunurlar.

Onun için bu gece yalvarıp yakarıp kendimizi affettirme gecemizdir. Ve bu gecede, şimdi metinleri okuyup açıklayacağım hadîs-i şerîflerde de görüleceği gibi, Cenâb-ı Hakk Teâlâ kullarına nida edip, seslenip, buyurmaktaymış ki;

“Yok mu benden bir şey isteyecek olan, istesin, istediğini vereceğim. Yok mu benden rızkının genişletilmesini isteyen, istesin, rız-

kını genişleteceğim. Yok mu benden bir arzusu, duası, talebi olan, istesin, vereceğim. Yok mu şöyle, yok mu böyle...” diye semâ-i dünyâdan nida eylediği bir gecedir.

“Ben varım yâ Rabbi! Ben affımı istiyorum yâ Rabbi! Beni bağışla yâ Rabbi! Benim şu talebim var yâ Rabbi!..” diyen de böylece, Cenâb-ı Hakk teklif ettiği için, duasının kabulüne mazhar olur.

O bakımdan bu geceyi ne mutlu ihyâ edenlere! Ne yazık bu gecenin kıymetini bilmeyip, bu gecenin mükâfâtlarından istifade edemeyenlere!..

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bizzat mübarek zât-ı şerîfi, kendisi bu geceyi ibadetle geçirmiştir. Bunun misallerini de nakledeceğim, nasıl geçirdiğini de anlatacağım. Sabahlara kadar kendisi ibadet etmiştir. Halbuki biliyoruz ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Habîbulah’tır, Allah’ın en sevgili kuludur ve mâsumdur, yani günahları işlemekten korunmuş bir kuldur. Zaten bütün peygamberler mâsumdur. Ve ayrıca Peygamber *sallallahu aleyhi ve*

sellem Efendimiz'e hepinizin okuduğu, bildiği Fetih sûresinde buyurulmuştur ki;

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا
تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ
وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾ وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ
نَصْرًا عَزِيزًا ﴿٣﴾

*Innâ fetahnâ leke fethan mubînâ. Li-yağfira le-kellâhu mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara ve yütimme ni'metehû aleyke ve yehdiyeke sırâtan müstakîma. Ve yensurakellâhu nesran azîzâ.*¹

Burada dikkati çekmek istediğim ibâre *li-yağfira le-kellâhu*. "Senin için Allahu Teâlâ hazretleri mağfiret etsin diye." *Li-yağfira le-kellâhu*. "Senin için Allah mağfiret eylesin diye."

Neleri [mağfiret eylesin]?

Mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara. "Senin daha önceden işlemiş olduğun

¹ 48/Fetih, 1-3.

küçük hatalarını ve bundan sonra olabilecek hataları mağfiret etmek için.”

Buradan anlaşılıyor ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hem geçmiş günahları affolunmuş, affolunacak, hem de gelecekte bir hatası olursa affolacak.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hataları nasıldı?

Bizlerle, bizimkilerle kıyas kabul edilemeyecek kadar hatalar. Mesela Abdullah b. Ümmü Mektûm *radıyallahu anh* iki gözü görmeyen bir sahabe. Aşk ile şevk ile Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e geldi; iki gözü görmüyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz o sırada çok itibarlı, devletli, şevketli insanlarla konuşmakta idi.

Geldi Peygamber Efendimiz'e soru sordu. Peygamber Efendimiz ötekilerle konuştuğu için cevap vermedi. Yine soru sordu, onlarla meşgul [olduğu için] yine cevap vermedi. Peygamber Efendimiz böyle tekrar tekrar şey yapmasına da canı sıkıldı ve yüzünü buruşturdu. Yani, “Böyle edebe uygun olmayan

iş yapılır mı? Konuşup dururken niye ısrar ediyor?” gibi.

Onun üzerine meşhur Abese sûresi indi. “Ey Resûlüm, sen o âmâ kula kızılıyorsun, kızdın, hata ettin yani. Yüzünü buruşturdun ama öteki uğraştığın kimselerde hiçbir hayır yok. Asıl hayırlı olan, Allah’ın sevgili kulu bu.” Bu Abese sûresi, “böyle yapmamalıydın” gibi bir mâna taşıyor.²

İşte Peygamber Efendimiz’in hatası bu. Yani tebliğ-i gâfilin yaparken, irşad görevini yaparken birisi gelip fazla fazla soru sormuş, ona canı sıkılmış. Hata, [bu] ve buna benzer [şeyler...] *Mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara*’nın misâli olsun diye söylüyorum. Peygamberler büyük günahları işlemekten mâsumdur, korunmuştur.

Hatta biliyorsunuz ki daha peygamberlik kendisine gelmeden önce çocukluğunda, koyunlara baksın diye arkadaşını nöbetçi bıraktı, bir düğünü seyretmeye gitmek istedi. Düğün seyredecek, yani bir çocuk için tabî bir istek. Düğün biraz şeyli olur, renkli olaylarla

² 80/Abese, 1-4.

geçer. Bir düğünü izlemeye gitmek istedi, Cenâb-ı Hakk bir uyku verdi, şehirde bir yat-tı, gidemedi. Birkaç defa teşebbüs etti, gi-demedi. Yani Cenâb-ı Hakk koruyor, düğüne dahi bırakmıyor, nasip etmiyor.

Cenâb-ı Hakk'ın böyle peygamberleri ko-ruması vardır. Peygamberler mâsumdurlar. Yani mâsum bizim Türkçe'de kullandığımız mânadan ayrı [bir anlamda]; “günahları işle-mekten korunmuş, ismet sıfatlarına sahip” mânasında. Cenâb-ı Hakk onları koruyor, öyle şeyleri hayatlarında yapmazlar. Yaptıkları böyle ufak tefek davranış şeyleri. Cenâb-ı Hakk Peygamber Efendimiz'in böyle olmuşla-rını da ileride olacak varsa onları da affede-ceğini Fetih sûresinde bildirmiştir.

Ona rağmen, yani bu durumda olan Pey-gamber *sallallahu aleyhi ve sellem* [Efendi-miz] hem Habîbullah, hem geçmiş gelecek hataları[nın] bağışlandığı bildirilmiş, hem de hâl-i hayatında kendisine miraç nasip olmuş, cennet cehennem gösterilmiş, cennetlik ol-duğu kesin, ayan beyan âşikâr ama yine de sabahlara kadar ibadet ediyor.

Bir Berat gecesinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz yataktan yavaşça, sessizce ayrıldı. Hz. Âişe validemiz de bu ayrılışı merak etti. Yani yattıktan sonra karanlıkta [yataktan ayrıldı]. Yani düşünün ki o zamanın imkansızlıkları içinde odada göz gözü görmüyor. Sonra baktı ki ibadetle meşgul. Odada arandı, buldu; baktı ki ibadet ediyor ve secdede nasıl dua ettiğini dinledi. Secdede söylediği duaları biraz sonra inşaallah okuyacağım size. Peygamber Efendimiz'in [secdede okuduğu duaları] bize rivayet etti.

Hafifçe iki rekât namaz kılmış. Hafifçe okuduktan sonra, yani ayakta, kıyamda az durmuş, yarı geceye kadar secdede kalmış. Ondan sonra kalkmış, ikinci rekâta yine hafif bir şekilde kıldıktan sonra gecenin öbür tarafında da ikinci secdede. Secdede ama dua ediyor; “Yâ Rabbi! Ben senin affını istiyorum. Kızgınlığından affetmene sığınıyorum. Gazabından lütfuna sığınıyorum.” diye dua eyleyerek bütün gecesini iki secdeyle geçirmiş.

Bu berat gecesinde bazı kereler de Hz. Âişe validemize, “Bu gecenin özelliğini biliyor musun? Nasıl bir gece bu?” diye sormuş ve

Hız. Âişe validemize bu gecenin özelliklerini beyan etmiş. O bakımdan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ihyâ etmeye özen gösterdiği, dikkat ettiği, sabaha kadar dua ve tazarru ve niyazda geçirdiği gecelerden bir gecede bulunuyoruz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz senenin bazı gecelerinin sabaha kadar uyumadan ibadetle ihyâ edilmesini tavsiye etmiştir. Bu gecelerden bir tanesi de işte bu [berat gecesidir]. Bir rivayete göre dört, bir başka rivayete göre beş gece, "Mutlaka ihyâ edilmeli." buyurmuştur. Bu gecelerden bir tanesi de işte ŝu bizim ŝu anda yaşamakta olduğumuz şaban'ın yarısı gecesidir. Yani şaban'ın 14'ünü 15'ine bağlayan gecedir. [Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz] bu gecenin gecesini ibadetle geçirmeyi, gündüzünü de oruçla geçirmeyi tavsiye ediyor. Bunun gündüzü de yarın gelecek. Onun için sahurda bir şeyler teberrüken, sünnet-i seniyyeye uygun olarak atıştırır da yarın da oruç tutarsanız o tavsiyeyi de yerine getirmiş olursunuz.

b. Şaban'ın Bu Gecesini Ayakta Geçiriniz

Önce hadîs-i şerîflerden kaydettiklerimizden bazılarını size okuyayım. Peygamber *salallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Hz. Ali *radiyallahu anh* Efendimiz'den rivayet olduğuna göre şöyle buyurmuşlar; İbn Mâce'de ve Beyhâkî'nin *Şu'abü'l-îmân* [adlı kitab]ında var.

إِذَا كَانَ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَتَهَا،
وَصُومُوا يَوْمَهَا، فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ فِيهَا لِغُرُوبِ الشَّمْسِ
إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا، فَيَقُولُ: «أَلَا مُسْتَغْفِرٌ فَأَغْفِرُ لَهُ؟
أَلَا مُسْتَرْزِقٌ فَأَرْزُقُهُ؟ أَلَا مُبْتَلَى فَأُعَافِيهِ؟ أَلَا سَائِلٌ
فَأُعْطِيهِ؟ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا؟» حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

İzâ kâne leyletü'n-nısfı min şa'bâne fe-kûmû leyletehâ ve sûmû yevmehâ. Feinnal-lahe yenzilu fîhâ ligurûbi's-şemsi ilâ semâi'd-dünya feyekûlu elâ mustağfirun fe-ağfiralehu. Elâ mustertzikun feertzikahu. Elâ mubtelâ feâfiyehu. Elâ sâilun, feûtiyehu. Elâ kezâ elâ kezâ hattâ yetlue'l-fecr.

İzâ kâne leyletü'n-nısfı min şa'bâne.
“Şaban’ın yarısı gecesi olunca, olduğu zaman.” *Fe-kûmû leyletehâ.* “Bu geceyi, Şaban’ın bu gecesini ayakta geçiriniz.”

Ama burada bu ayakta geçirmekten murad “namaz kılmak” demektir. Yani “uyumayın, namaz kılın” mânasına. Yani ayakta dikilip boşuna durmak değil de “namaz kılmak” mânasına. Gece kıyâm-ü leyl demek, lügat anlamı olarak “geceleyin ayağa kalmak” demek ama ıstılâhî mânası olarak “geceleyin kalkıp, uykuyu terkedip abdest alıp namaz kılmak” demek.

Fe-kûmû leyletehâ. “Şaban’ın bu gecesini kalkınız, ayakta uyanık geçiriniz.” Yani gecesinde namaz kılınız. *Ve-sûmû yevmehâ.* “Gündüzünde de orucu tutunuz.”

Şimdi bu gündüzü hangisidir? Geçtiğimiz şu gündüz mü, gelecek yarınki gündüz mü?

Bizim şimdiki mantığımıza göre biz gündüzünü geçmiş sanırız. Halbuki Araplar’ın örfüne göre, dinî hesaplamalarda böyledir, bir gün akşam ezanıyla başlar. Akşam güneş batınca eski gün biter yeni bir gün başlar.

Bizde ne zaman başlıyor [gün]?

Gece saat 12'de başlıyor.

Niye 12'ye almışlar? 12'de hangi olay olmuş?

Hiçbir olay olmamış. Sadece insanların çoğunun yaptığı faaliyetlerin azaldığı bir zamanda tarih değişikliği olsun diye tutmuşlar gece 12'yi almışlar. Bu sonradan olan bir şey.

Peygamber Efendimiz'in zamanında bir gün ne zaman başlar? Bir günün ilk namazı hangisidir?

Akşam namazı.

Halbuki şimdi bizim mantığımıza göre bizim aklımıza geliverir ki, acaba sabahleyin mi başlar gün, ay?

[Gün ve ay] akşam ezanıyla beraber başlar, akşam namazı ilk namazdır, yatsı namazı ikinci namazdır. Eğer oruç, Ramazan gelmişse, yatsıdan sonra teravih namazı kılınır yani birinci günü teravihi.

Teravih namazı kılınır, sahura da kalkılır gündüz de oruç tutulur. İkindiden sonra o gün

biter. İşte o günün teravihi, o günün sahurı, o günün orucu ondan sonra bitiyor.

Sonra Ramazan'ın sonu geldiği zaman, ertesi gün bayram olacağı zaman ne olur?

O gece teravih namazı kılınmaz. Çünkü Ramazan bitti. Buradan hatırlınızda kalsın. Onun için,

Fe-sûmû yevmehâ. “Şaban'ın o gündüzünü de oruçla geçiriniz.” demek yarın demektir. Bu gece ibadet edin, Şaban'ın yarısı gecesini ibadetle geçirin, gündüzünü de oruç tutun.

Zaten biliyorsunuz, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Ramazan'ın dışında da oruçlar tutardı. Bu oruçları en çok Receb ayında tutardı, Şaban ayında da tutardı. Her haftanın pazartesi, perşembe günlerinde tutardı. Ramazan bayramından sonra altı gün Şevval'de tutardı ve tavsiye buyuruyor. Zilhicce ayı geldiği zaman yani hacıların hacca gittiği ayda, ta hac yapmak için Mekke'de bulunduğu sırada, Zilhicce'nin Kurban bayramına kadarki ilk on gününde oruç tutmayı tavsiye ediyor. Böyle oruç tavsiyeleri var. Bu gündüz için de oruç tutma tavsiyesi var.

Fe-innellâhe. “Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri...” *Yenzilu fî-hâ li-ğurûbi’ş-şemsi ilâ semâi’d-dünyâ.*

“Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri güneşin batmasıyla beraber semâ-i dünyaya nüzûl eyler.” Yani yakınlaşıyor, kullarına rahmetini yaklaştırıyor. *Fe-yekûlü.* “Ve buyurur ki...” *Elâ müstağfirun fe-ağfira lehû.* “Yok mu bir istiğfar eden, bağışlanmasını ve mağfiret olunmasını isteyen, ki onu mağfiret edeyim!” *Elâ müstarzikun fe-erzukahû.* “Yok mu benden [rızkının artırılmasını isteyen, ki onu rızıklandırayım!]”

“Rızkım az, evde yiyecek içecek yok, çocuklar darlık çekiyor, buğday ambarda kalmadı, çevrede sıkıntı, kıtlık başladı. Rızkımı arttır yâ Rabbi!” [diye dua eden...] Şimdi biz bunu düşünmüyoruz. Eskiler bunları çok düşünürlerdi, etkilenirlerdi. Biz şimdi büyük üretimlerden dolayı ve büyük uluslararası ticaretlerden dolayı böyle bir şeyi bilmiyoruz. Eskiler bilirdi bunu. Yağmur yağmadı mı, o sene mahsul olmadı mı, kıtlık oldu mu zorlanırlardı.

Siz burada muz yiyorsunuz ama Münih'te muz yetişmez. Gemilerle ta Güney Amerika'dan, Orta Amerika'dan, Afrika'dan gelir. Kivi yersiniz, o yine sıcak ülkelerden geliyor. zmler İtalya'dan, İspanya'dan, Türkiye'den, Yunanistan'dan gelir. Yani her Şey naklediliyor, eskiden nakledilmezdi.

Karadeniz'dekiler portakalı, Akdeniz'dekiler hamsiyi bilmezdi. Nakliyat yoktu. Herkes tarlasında neyi ekerse harmanını yapar, samanını hayvanlar yesin diye depo eder, buğdayını da saklardı. Hanımlar uğraşırlardı, buğdayı kaynatırlardı, keşkeklik buğdayı ayırırlardı. Ondan sonra buğdayları kırarlardı bulgur yaparlardı; ince bulgur, kalın bulgur. Deęirmende oğtrlerdi, un yaparlardı, o unları eleyip ekmek yaparlardı. Yařam böyle idi.

“Yok mu bir rızkının artırılmasını isteyen ki onu rızıklandırayım!”

Şimdi Allah bizi rızıklandırıyor, Allah'ın nimetini yiyoruz yiyoruz da yiyenlerin pek çoğu da isyan ediyor. Kuvveti kazanmak için yemekten gücü kuvveti buldukça [isyan ediyor.] çünkü a olunca canı kıpırdamak bile

istemez. Ama köfteleri, kebapları, pırlolala-
rı, börekleri, çörekleri, tatlıları yedikten son-
ra, kulaklarında hararet fışkırmaya başladı mı
insan eğlenecek yer aramaya başlıyor. Cenâb-
ı Hakk'ın rızkını yiyor, Cenâb-ı Hakk'a isyana
gidiyor. Cenâb-ı Hakk kendisini yaratmış,
Cenâb-ı Hakk'tan gayrıya kulluk ediyor.
Cenâb-ı Hakk ibadeti, itaati, kulluğu emredi-
yor, o Cenâb-ı Hakk'a isyan ediyor. Sübhânal-
lah! Bu insanoğlunun işleri çok garip.

Allah bizi yanıltmasın, şaşkırtmasın.

Elâ mübtelen fe-ü'âfiyehû. "Yok mu bir
hasta, yok mu bir dertli, bir derde müptelâ
olan, gitiftârolan, ki ona âfiyet ihsan ede-
yim!"

Sesleniyor Cenâb-ı Hakk. Demek ki şu
anda da sesleniyor. Çünkü Şaban'ın yarısı
gecesindeyiz.

Elâ sâilün fe-u'tiyehû. "Yok mu bir şey
isteyen, dileyen, ki istediğini vereyim!"

Elâ kezâ elâ kezâ. "Bu sayılanlarla da sı-
nırlı değil." Rızık istemek, bir şey talep et-
mek, sıhhat âfiyet istemek, mağfiret iste-
mekle de sınırlı değil. Bir de vesairesi var;

Elâ kezâ elâ kezâ... Yani türlü türlü, başka başka şeyleri de kullarına teklif ediyor, ki duanın sınırı yok, tahdidi de yok. Şunları isteyebilirsin, başka şey isteyemezsiniz diye de bir şey yok. Senin özel derdin neyse aç Mevlâ'na, kapat gözlerini, dök gözyaşlarını, kapan secdeye; Cenâb-ı Hakk'tan kendi isteğini iste. Herkesin, herkesin derdi başka.

“Değirmencinin derdi suyla.” derlerdi eskiden. Eski tabirler... Şimdi artık tarih oldu, hâtıra oldu ama söylendiği zaman da hoşagidiyor.

Değirmencinin derdi suyla, neden?

Çarktan su gelecek, çarkı döndürecek. Çark da değirmen taşlarını döndürecek de öğütme olacak. Çömlekçinin derdi de güneşle. Buna mukabil ziraatçının derdi de yağmurla. Ziraatçi yağmur ister, “Yâ Rabbi! Yağmur yağdır da otlar sararıyor.” veya “Tohumları ektik de daha yağış yok.” der. Çömlekçi de “Aman yâ Rabbi! Sakın yağmur yağdırma! Şimdi ben bu çömleklerin hepsini yaptım, bunlar kuruyacak.” der. Herkesin bir derdi var.

Herkesin bir derdi var ama bazısı da sadece Cenâb-ı Mevlâ'yı istiyor. O en yüksek kullar da başka bir şey istemez. *İstemem masivayı, istemem gayrıyı, istemem dünyayı; bana Mevlâm gerekir* diye çeşitli ilahiler de, ki o ilahileri ev sahibi Mehmet çok iyi bilir, şimdi kaç tanesi aklına gelmiştir.

Çook şeyler istenir... Mecnun Leyla'yı ister, salih kullar da Mevlâ'yı ister. Dertli âfiyet ister, günahkâr mağfiret ister. Herkes bir şey ister. Talebe de imtihanında başarı ister.

"Aman hocam dua ediver."

"Ne olacak?"

"İmtihana gireceğim."

Onun da derdi imtihanı kazanmak, ne yapsın.

Evet, ne zamana kadar? Bu istekler ne zamana kadar? Yani kullanacağınız bilgileri veriyorum size. Neler isteyeceksiniz?

Kendinize bağlı. Gönlünüzden neler geçiyorsa onları isteyeceksiniz. Burada da değil, herkes kendi evine gidecek, abdestini alacak, seccadesini yayacak, ondan sonra artık kul ile

Mevlâsı arasına girilmez. İşte orada girilmez. Yoksa herkesin anladığı gibi değil.

Ne zamana kadar?

Hattâ yetlü'a'l-fecrû. "Fecr-i sâdık tulû edinceye kadar."

O ne demek? Hiçbir şey anlamadım hocam. Fecr-i sâdık ne demek, tulû ne demek? Sen hangi dilden konuşuyorsun?"

Bu takvimlerdeki imsak vakti demek. İmsak kesilinceye kadar.

O imsak nasıl bir olaydır?

Namaz vakitleri bir olaya, gök olayına dayanır. Yani böyle gecenin 12'si gibi hayali bir şeye dayanmaz da bir olaya dayanır.

Sabah vakti ne zaman girer?

Güneşin doğma tarafına, doğu tarafına doğru insan geceleyin bakarken, orası laciverttir veya siyahtır yani orada gecedir. Fakat bir ara oraya baktığı zaman orada bir aydınlanma başlar. Böyle dağların veya büyük binaların, ağaçların çıkıntısını sezmeye başlarsın. Arkası biraz açıklaşmaya başladığı için fark etmeye başlarsın, işte o fecr-i sâdık.

Yani gecenin bittiğini artık o gösterir. Gece-
nin sonu odur, fecr.

O zamana kadar, yani Cenâb-ı Hakk'ın,
“Yok mu isteyen, istediğini vereceğim.” de-
diği zaman bu gece imsak kesilinceye kadar.

İmsak kesildi mi ne olur?

Pazar biter. Çarşamba pazarı bitti, satıcı-
lar gitti, artık çöpler kaldı. Gece kalkmayan,
ibadet etmeyen, kalktığı zaman mânevî ba-
kımdan çarşamba pazarında satıcılar gittikten
sonraki manzara gibi bir manzara ile kalkar.

Kalktı, kaçta kalktı?

Gözleri çapaklı. Kalkmayacaktı ama kalk-
tı işte ne yapsın, işe güşe gidecek. Geceyi
gafletle geçirmiş, sabah namazını da geçir-
miş, güneş de üstüne doğmuş. Daha yatacaktı
ama, çünkü gece 2'ye, 3'e kadar eğlendi,
gezdi tozdu filan, sinema, eğlence vesaire.
Daha yatacaktı ama saat çaldı, işe gitmesi
lazım. İşte de kapıdan girerken kartla giriş
saatini basıyorlar. Bir dakika geç gitse olmaz.
Millet ona çok riayet eder. Yani fabrikanın,
işyerinin kapısından girişe çok dikkat eder de
Cenâb-ı Hakk'a kulluğa dikkat etmez. Ama iş

işten geçmiş olur. Pazar bitmiştir, kazanan kazanmıştır, alan almıştır, veren vermiştir. Ondan sonra artık gece bittiği için bir şey kalmamıştır.

Demek ki sahurdan önceki vakitte dualarınız, talepleriniz, gözyaşlarınız, gözyaşıyla istekleriniz olması lazım, o gece bitmesi lazım.

Diğer bir hadîs-i şerîf. Buraya üç tane hadîs-i şerîf kaydettim.

Bu gecede çok mükâfat dağıtılıyor ama bu gecede bu gecenin feyzinden, bereketinden istifade edemeyecekler de var. Hatta Peygamber Efendimiz buyurmuş ki, “Benî Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri adedince kulu Allah cehennemden âzat eder.” Ooo... Zaten o kabile koyunlarıyla tanınmış. Bir koyunun postunda da kaç tane kıl vardır... Çok insan affedecek, yani Cenâb-ı Hakk'ın afv u mağfiretinin cûş-u hurûşa geldiği bir muhteşem gece... Mükâfatlar saçılıyor, dağılıyor. “Haydi isteyin, vereceğim.” diye Cenâb-ı Hakk kullarından istiyor.

Öyle bir gece ama bu geceden bazıları istifade edemeyecek, bunu okuyorum. Ebû

Mûsâ el-Eş'arî *radiyallahu anh'ten* İbn Mâce rivayet etmiş ki;

إِنَّ اللَّهَ لَيَطَّعُ فِي لَيْلَةِ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ، فَيَغْفِرُ
لِجَمِيعِ خَلْقِهِ، إِلَّا لِمُشْرِكٍ أَوْ مُشَاحِنٍ

Innellâhe le-yettali'u fî leyleti'n-nısfı min şa'bâne fe-yağfiru l cemî'i' halkihî illâ li-müşrikin ev müşâhinin.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; “Şaban'ın yarısı gecesinde Cenâb-ı Hakk ittılâ eyler.”

c. Şaban'ın Yarısı Gecesinde Allah Mağfiret Eder

“İttılâ eylemek” ne demek?

“Şöyle nazar eyleyip, bilgi sahibi olmak” demek. Cenâb-ı Hakk kullarına ittılâ eyler, yani kullarına nazar eyler, kim ne yapıyor diye kullarının hallerine bakar. *Fe-yağfiru.* “Ve kulları mağfiret eder.”

Çünkü Cenâb-ı Hakk nazar etti mi, Cenâb-ı Hakk'ın nazarına erene ne mutlu, mağfiret olunur. Mağfiret olunur da, *licemî'ihalkihî.* “Bütün kulları mağfiret olunur da...”

Tabii bu mağfiret mü'min kulları içindir. Çünkü mü'min olmayanlara bir şey yok. Zaten burada da göreceğiz;

İllâ li-müşrikin ev müşâhinin. "Allah müşriki mağfiret etmez. Ve müşâhini mağfiret etmez."

Müşriki anladık; Allah'a şirk koşan, Allah'tan gayrıya tapan veya Allah'ı tanımakla beraber yine başka bir şeye de tapan. Çünkü Cenâb-ı Hakk kendisini tanımakla beraber başka şeye tapmayı da kabul etmiyor.

"Efendim ben Allah'ın varlığını, birliğini kabul ediyorum."

Kabul ediyorsun da bu haç ne? Kabul ediyorsun da bu put ne? Kabul ediyorsun da bu acayip inanç ne?

Cenâb-ı Hakk onları da kabul etmez.

İhlâs ne demek?

"Hâlislik, katıksızlık" demek.

[Cenâb-ı Hakk] ihlaslı inanç istiyor. Yani katıksız olarak sırf, sadece kendisine kulluk edilmesini istiyor. Öyle hem kendisine, hem

ona... Öyle şey yok. Hem ona, hem ona yok. Sadece kendisine.

İnancı olup da Allah'tan gayrıya tapanlara müşrik derler.

Ne demek?

Allah'a ortak koşuyor, tapınmakta Allah'a bir ortak farz ediyor, zihninden bir ortak düşünüyor ona da tapınıyor.

Avustralya'nın Wollongong şehrinde ben şu gözlerimle gördüm, ki o şu kardeşimizin şehriydi. Bilmem kaç bin dönümlük arazi üzerine Budistler birtakım büyük mâbetler yaptılar;

“Hocam şurayı bir görün.” dediler.

Ya ben ne yapacağım Budist mâbedini?

“Bir git gör” dediler.

Gittik, gezdik, gördük. Yani arabayla gezilecek kadar geniş alanları Avustralya hükümeti onlara tahsis etmiş. Onlar da gelmişler oraya, dillere destan olacak tapınaklar yapmışlar. Koca göbekli, bağdaş kurmuş, göbeği de açık, üstünde de böyle şeyi var. Çıplak kafalı, elini şöyle yapmış, bilmem ne filan

heykel[ler.] Bir sürü heykel. Heykellerin önüne taze meyveler; portakallar, elmalar, bilmem neler koymuşlar...

Ama bu bunu yemez. İstersen sabaha gel bak, yemez.

Onları koymuşlar...

Biz şimdi büyük salona girerken orada bir görevli kadın rahibe küçük bir torbacık vermek istiyor.

“Ne olacak bu?” dedik.

Yani para verecekmışız. İçinde beş-on tane pirinç var, heykele sunacakmışız.

“Olmaz, öyle şey olmaz.” dedim, şiddetle reddettim. Gözümüzün önünde birisi geldi putun karşısında secdeye kapandı.

Yahu bu put! Ya tunçtan imal edildi ya taştan imal edildi... Yapanı belli, yeni bu, yani yakın zamanın malzemesi. Bu ne zaman kutsallık kazandı?

Döküldükten sonra mı, yontulduktan sonra mı? Nesi var yani bunun?

O pirinçleri ne yapacak?

Bilmem kaç dolar verecekmişim de torbacığın içinden pirinç ona götürüp sunacaktım. Adak, sunak... Yani gelenleri de böyle şeye düşürmek, kendi şirketlerine ortak etmek istiyorlar.

Sonra haça tapıyor, God diyor. God diyorsun ama sen God deyince ne anlıyorsun?

God deyince biz Rabbü'l-âlemîn'i anlıyoruz. Çünkü bizim Kitâbımız, bizim Kur'ân-ı Kerîm'imiz başında,

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

*Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn.*³ diye başlıyor.

Âlemleri düşünüyoruz, onları yaratan, âlemlerin Rabbi Mevlâmızı anlıyoruz biz, Sen ne anlıyorsun?

Hız. İsa'yı anlıyor. God deyince "Hız. İsa" diyor, Hız. İsa'yı anlıyor.

Hız. İsa Allah'ın kulu.

Hız. İsa'dan önce kime ne diyecektin sen?

³ 1/Fâtiha, 2.

Hız. İsa'dan önce insanlar yok muydu? *Before Christ* yok muydu?

Vardı.

E onlar Hız. İsa'yı bilmiyorlardı, o zaman haç da yoktu çarmıha gerilmek de yoktu? Biliyorsun ki Hız. İbrahim *aleyhisselam* vardı. İşte bir sürü peygamber isimlerini de biliyorlar onlar.

Eee ne olacak? Onlar nereye tapacak?..

Oradan anlasana! Hız. İsa'dan önceki insanların da ibadet edeceği bir alemlerin Rabbi olduğunu oradan anlasana!

Hâsılı Allah müşriki affetmez. Elhamdülillah bizler hep *lâ ilâhe illallah muhammedü'r-resûlullah* diyoruz.

Allah bizi şirkten uzak eylesin.

Bu inançları çok tabii olarak biliyoruz, çoluk çocuğumuza da öğretelim. Çoluk çocuğumuz da yanlış inançları öğrenmesinler.

Biliyorsunuz, bu iki bin yılı neydi?

Tevhid yılıydı.

İki bin yılıyla başlayan yirminci yüzyıl neydi?

Tevhid asrıydı.

İki bin yılıyla başlayan üçüncü bin neydi?

Tevhid milenyumuydu.

Onlar sanıyorlar ki dünyaya kendi inançları yayılacak. İslâm yayılacak, tevhid yayılacak, *lâ ilâhe illallah* yayılacak. Çocuklarınızı müslüman yetiştirmeye dikkat edin. Aman! Bakın Allah müşriki affetmiyor, bir. İkincisi;

Ev müşâhinin. [“Müşâhini affetmiyor.”] Müşâhin, “gönlünde kin ve kırgınlık olan” demek. Hatta Araplar buharlı gemiye *şâhinât* derler. Bu tırlara filan da *şâhinât* diyorlar, çünkü içinde ateş var, kırgınlık var. Pata pata gidiyor ya... İçinde kırgınlık olduğu için hem o gemilere *şâhinât* derler hem de bu tırlara, büyük kamyonlara derler. Müşâhin de “kalbinde, gönlünde kardeşine karşı kin ve kırgınlık olan kimse” demek. Allah [bu gecede] onu da affetmeyecek.

Cenâb-ı Hakk, böyle bir kimsenin affı melekler tarafından kendisine getirildiği zaman, *da'hümâ hattâ yesterihâ* buyuracakmış. Yani, “Onları bırakın, kenara koyun. Onların tövbelerini kabul etmiyorum, aralarını bir

düzeltsinler. O[nlara aralarını düzelttikleri] zamana kadar [af yok].” İslâm’da mü’minin mü’mine dargın kalması yok. Dargın kaldın mı hapı yuttu. Çünkü Berat gecesinden istifade edemiyor. Dargınlık yok.

Hakkı söyleyeceksin, hakkı da kabul edeceksin. Doğruyu söyleyediği zaman kızmak yok. Doğruyu söyleyince kızmayacaksın. Hakkı da kendin söyleyeceksin. Bir haksızlık yapınca da affedeceksin, affetmeyi Allah seviyor. Affedenler için cennette özel köşkler; mücevherattan, kenarları incilerle, yakutlarla süslü köşkler hazırlamış; sırf affedenlere mahsus, onlar için [hazırlamış].

وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ

*Ve’l-âfîne ani’n-nâsi.*⁴ Onlar için hazırlanmış. Kabahati varsa affedeceksin, bağışlayacaksın. Doğruyu söylemişse kızmayacaksın. Doğru söyledin, “Peki kardeşim, affettim.” diyeceksin. Kendin ona bir şey söylediğin zaman hak sözü söyleyeceksin. Kızmak, darılmak yok. Müslüman işini kızmadan, darılma-

⁴ 3/Âl-i İmrân, 134.

dan, yumuşaklıkla, tatlı tatlı, severek götürerek.

Bu konudaki diğer bir hadîs-i şerîf var, aynı mânaya başka bir hadîs-i şerîf var. O hadîs-i şerîfte de Cenâb-ı Hakk başka kimse-leri affetmeyeceğini bildiriyor.

Onlar kimler?

Cenâb-ı Hakk içkiye müdâvim olanları affetmeyecekmiş. İçki müptelâsı, ayyaşlaşmış, alkolik olmuş, *müdmîn-i hamr*. İçkiye idmanlı yani müptelâ... Onları [affetmeyecek].

Tabii müptelâlık ne kelime, içkiyi ağzımıza koymayız elhamdülillah. Gıdaların da içinde haram madde var mı diye numaralarının listesini yapmışız. Onları bile almayız çok şükür. Bu iyi bir şey.

Onlar, [içkiye müptelâ olanlar] affolmayacak. Başka affolmayacaklar [kimler?]

Âkkun li-vâlideyhi. "Ana babasına âsi olanları da Allah affetmeyecek."

Çünkü İslâm'da evlatlık çok önemli. Çok önemli! Anne babayı darıltmak, Anne babaya âsi olmak yok. Sözü dinlemek var. O bakım-

dan ana babasına âsi olanı da Allahu Teâlâ hazretleri affetmeyecek.

d. Peygamberimiz Nasıl Dua Eder

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz nasıl dua edermiş, onu okuyuvereyim kayıtlara girsin. Hz. Âişe-i Sıddîka validemiz, Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in secdedeyken duasını dinlemişti demiştim. Onun duası şu:

أَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عِقَابِكَ وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ
سَخَطِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ
أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ

Eûzü bi-afvike min ikâbike ve eûzü birıdâke min sehatike ve eûzü bike minke lâ uhsî senâen aleyke ente kemâ esneyte alâ nefsike.

Bu rivayette böyle dua ettiği bildiriliyor. Biz de mânasını hatırımızda tutalım, ibadetimizde buna benzer duaları yapalım.

Eûzü bi-afvike min ikâbîke. “Yâ Rabbi! Suçuma ceza verip de, cezalandırmandan affına sığınıyorum.”

Yani benim yaptığım suçtan dolayı beni cezalandırma, affet. Sizi polis çevirse;

“Kırmızıda geçtin, ver 900 mark.” dese.

Nasıl ya, içi yanar insanın, 900 mark kolay mı kazanılıyor! Ama;

“Haydi bu seferlik yazmayayım da bir daha görmeyeyim.” derse oradan bir sevinçle gidersiniz ki;

“Vay be! Dokuz yüz mark cezayı yazmadı cezadan kurtuldum.” diye.

Bu onun gibi, yani anlayalım diye misal verdim. Yani cezayı hak etmiş kul.

Ikâb ne demek?

“Cezalandırma” demek.

Cezayı yemiş ama af, “Yâ Rabbi! Senin cezalandırmandan affına sığınıyorum.” [diyor] af istiyor.

Ve eûzü bi-rıdâke min sehatike. Sehat, “kızmak” demek. “Senin kızmandan hoşnut

olmana sığınıyorum.” Yani, “Yâ Rabbi! Bana kızma, beni sev, benden hoşnut ol.” demek.

Aslında biz Cenâb-ı Hakk’ı kızdıracak çok hatalı işler yapıyoruz. Yani Cenâb-ı Hakk günahlardan kızar, vazifeler yapılmazsa kızar, günahlar işlenirse kızar.

Biz ne yapmalıyız?

İbadetleri, vazifeleri yapmalıyız, yasaklardan kaçınmalıyız. Aksini yapıyoruz; yasakları yapıyoruz, ibadetleri bırakıyoruz.

“Namaz kıldın mı?”

“Kılmadım.”

“Cuma kıldın mı?”

“Kılmadım.”

İşte bu mâni de, şu mâni de, bir sürü mâni; her zaman orta yerde bir mâni.

İbadetler yapılmıyor, e günahlar?

Ooo... Onların hepsi yapılıyor. Ne kadar yasak varsa onlar yapılıyor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi affetsin. Yani kızmasın, hoşnut, razı olsun.

Ve eûzü bike minke. “Yâ Rabbi! Senden sana sığınırım.” Yani Cenâb-ı Hakk bize kah-redecek olursa, bizi kimse kurtaramaz. Bizi kurtaracak olan yine Cenâb-ı Hakk’tır. Onun için Peygamber Efendimiz, “Yâ Rabbi! Senden sana sığınırım.” diye dua etmiş. *Celle senâü-ke.* “Senin şanın yücedir.” *Lâ uhsî senâen aleyke.* “Seni meth ede ede, medihleri sayıp tüketip bitiremem. Çünkü sonsuz güzel sıfatlara sahipsin.” *Ente kemâ esneyte alâ nefsi-ke.* “Sen Kur’an’da kendini nasıl övdüysen öylesin yâ Rabbi!” diye dua etmiş Peygamber Efendimiz. Evet, şeylerin gitme zamanının geldiğini görüyorum. [Saat] 9’u 2 geçiyor. Onlarla vedalaşalım. Ondan sonra ikinci fasıl yine devam ederiz inşaallah.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
13 Şa'bân 1421 / 10.11.2000

[Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

